

HET ACHTERLAND

Lucas Kemper

Jaarverslag 2024

Inleiding

Het Achterland kijkt terug op een mooi, succesvol en bovenal creatief jaar. 2024 kent mooie hoogtepunten, zoals de totstandkoming van onze eerste jongerenspeelfilm Influencer en een prachtige tweede editie van het theaterkamp Ratatouille. Maar ook de eerste stappen in de uiteindelijke fusie met JTS Noorderwind werden in 2024 gezet. En met succes, want sinds januari 2025 zijn beide partijen een geworden onder de naam van Het Achterland. Een mooie uitbreiding, want met deze fusie is Het Achterland nu ook in Franeker en Harlingen vertegenwoordigd en hebben we onze deelnemersaantallen verviervoudigd.

In 2024 hebben we oude samenwerkingsverbanden verstevigd en zijn we gaan samenwerken met nieuwe partners. Vanuit Het Achterland blijven wij gretig en nieuwsgierig naar nieuwe kansen en mogelijkheden om betekenisvolle en tot de verbeelding sprekende projecten en activiteiten te organiseren.

2024 staat voor Het Achterland ook in het teken van een stukje zelfreflectie. Met een mooie toekenning van de HR-voucher kunnen wij ons focussen op een aantal blinde vlekken wat betreft sociale veiligheid en fair practice binnen de organisatie en starten we met een nulmeting met betrekking tot inclusie, diversiteit en toegankelijkheid. Als organisatie hechten wij veel waarde aan deze zaken en met deze subsidie creëren we over de gehele organisatie meer bewustzijn.

In dit jaarverslag maken we de tussentijdse balans op met betrekking tot de organisatie en de activiteiten van Het Achterland in 2024.

Aan de hand van de volgende drie hoofdstukken, *activiteiten*, *plaats in het veld*, *makers van de toekomst*, blikken we terug op 2024 en kijken we vooruit. Daarnaast geven we een specificatie van de deelnemersaantallen en een korte toelichting op de kosten en opbrengsten van 2024.

Ik wens u namens het hele Achterlandteam veel leesplezier.

Met een culturele groet,
Adriaan Groffen
Directeur Het Achterland

Activiteiten 2024

In 2024 hebben we stevig kunnen voortborduren op de programmalijnen en projecten die we in 2023 hebben ingezet. De structurele programmalijnen binnen- en buitenschools hebben we doorontwikkeld, nieuwe concepten zijn uitgewerkt tot projectplannen en bijzondere projecten zijn uitgevoerd.

Structureel programma binnenschools PO

Ook in 2024 hebben we vanuit Het Achterland intensief samengewerkt met Cultuurcentrum de Waldsang en Keunstwurk om het cultuureducatief aanbod in de regio te verrijken, te verbreden en te versterken. De samenwerking met Stichting Oarsprong blijft een vruchtbare samenwerking en de scholenkoepel heeft aangegeven ook in de komende jaren door te willen gaan met de samenwerking.

Rondom het platform *Cultuurwachter* zijn in 2024 kleine stapjes gezet. Vanuit De Waldsang en Het Achterland zijn diverse gesprekken gevoerd met beleidsmedewerkers van verschillende gemeentes in onze regio om het platform middels een nieuw te ontwikkelen site te lanceren. Hoewel iedereen positief staat tegenover het platform, is het in de praktijk brengen ervan niet 1, 2, 3, geregeld. Maar dat er iets moet komen is wel voelbaar. Ook bij onze (vaak gezamenlijke) klanten/opdrachtgevers is de vraag naar 1 loket groeiende. In 2025 willen we hier meer nadruk op leggen om aan die vraag te kunnen voldoen.

Cultuurwachter blijft voor beide organisaties een belangrijke stap, waarbij we elkaar goed aanvullen. Maar de sleutel tot de formule is nog niet gevonden.

Structureel programma binnenschools VO

In september 2024 zijn we in samenwerking met KEaRN en Copini Buitensport gestart met een pilotprogramma MDT-onderwijs. Met deze pilot bedienen we in één klap 5 van de 6 middelbare scholen in Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel en bereiken we 300 tot 600 leerlingen.

De insteek van de pilot om gezamenlijk een programma te ontwikkelen wat vanaf 2025 structureel op de 5 VO-scholen uitgerold kan worden. De samenwerking met KEaRN en Copini levert frisse nieuwe ideeën op en we merken dat we elkaar enorm versterken. Als partners in dit project weten we wat de impact van het project is voor jongeren. In de projectmatige route doorlopen jongeren een 10 weeks traject waarin ze praktijk- en procesgericht werken aan verschillende projecten en thema's zoals samenwerken, veiligheid, emoties en creativiteit.

Iepen Up en THS-talent

In 2024 hebben we in samenwerking met CSG Liudger een vervolg gegeven aan het project Iepen Up. Iepen Up is een project waarin we leerlingen en leerkrachten uitdagen om anders te gaan kijken naar hun eigen onderwijs en leeromgeving. De centrale vraag die we in het project stelden was: Hoe komen van moeten leren naar willen leren?

Het project is gekoppeld aan de bestaande structuur van de THS-talent klassen vanuit de school. Leerlingen kiezen in verschillende blokken een project wat ze interesseert. Bij ons konden de leerlingen kiezen voor het blok zeepkisten bouwen en zeefdrukken. De lessen werden zowel voor eerste als tweede klassers aangeboden. In totaal hebben er in 2024 36 leerlingen aan meegedaan. Iepen Up en THS lopen ook nog in 2025.

De binnenschoolse trajecten blijven voor ons een belangrijke programmalijn om laagdrempelig in contact te komen met kinderen en jongeren. Hierbij zijn we steeds op zoek naar de verbinding met het buitenschoolse. Met andere woorden, dat wat jongeren binnenschools ontdekken en ontwikkelen, kan in een buitenschoolse context verder groeien. Hierin bieden we bij Het Achterland ruimte en faciliteren in materieel en materiaal.

Structureel programma buitenschools

- Theaterlessen:

Met de slogan 'Als ik later groot ben, blijf ik mezelf' hebben we in 2024 een nieuwe campagne uitgerold om kinderen en jongeren te motiveren voor de buitenschoolse theaterlessen.

In 2024 zijn we gestart met 3 locaties, te weten Burgum, Hurdegaryp en Buitenpost, en zijn er bij de start van het nieuwe schooljaar (september 2024) 2 locaties bijgekomen door de fusie met Noorderwind. Hierdoor hebben we nu 5 leslocaties met een totaalbereik in 2024 van zo'n 100 kinderen en jongeren. We zijn enorm blij met de fusie en de mogelijkheden om op nieuwe plekken nog meer mooie projecten te mogen ontwikkelen en verzorgen.

Een andere mooie bijkomstigheid is dat we met de fusie nieuw talent hebben binnengehaald op het gebied van theatereducatie. Noorderwind werd gerund door de bevoegde Hanneke de Man en zij is nu als educatie coördinator onderdeel geworden van ons kernteam. Met haar kennis en expertise op het gebied van theateronderwijs zetten we het theateronderwijs nog steviger neer.

In de eerste helft van 2024 hebben de groepen uit Burgum, Hurdegaryp en Buitenpost toegewerkt naar hun jaarlijkse eindpresentatie. Deze vond plaats op 6 juli 2024.

Nieuw in 2024 was de gezamenlijke kick-off van het nieuwe seizoen om oude en nieuwe deelnemers een toffe eerste ervaring te geven. Tijdens deze kick-off konden de deelnemers elkaar leren kennen en maakten ze in 2, 5 uur een heuse performance. Op deze manier ervoeren de deelnemers gelijk wat het is om iets te maken en te presenteren.

- De Woonkamer:

In het jaarverslag van 2023 beschreven we dat De Woonkamer een vast onderdeel is geworden van ons programma. Met een mooie toekenning van het Fonds voor Cultuurparticipatie hebben we het project ook in 2024 kunnen doorvoeren. Met de toekenning is zelf het programma gegarandeerd tot augustus 2026.

Wat opvalt is dat de betrokken jongeren steeds meer regie nemen in de invulling van het programma van De Woonkamer. Zo ontstaan er initiatieven om gezamenlijk naar het Rijksmuseum te gaan en ontstond het idee om een zomerkamp te organiseren: De talent-tweedaagse. In de zomervakantie kwamen de jongeren bijeen en hebben verschillende activiteiten voor elkaar georganiseerd.

Projecten

- Theaterkamp Ratatouille (ism De Lawei)

In samenwerking met schouwburg De Lawei hebben we in augustus 2024 de tweede editie van het Theaterkamp Ratatouille mogen organiseren. 31 jongeren in de leeftijd van 12 t/m 18 jaar verbleven 4 dagen en 3 nachten in de schouwburg waar ze onder begeleiding van professionele theaternemers en coaches een voorstelling hebben gemaakt. Op vrijdag werd de voorstelling gepresenteerd aan 150 personen (ouders, broertjes, zusjes opa's en oma's en andere geïnteresseerden).

Onder de deelnemers zagen we veel oude gezichten van de voorgaande editie. Met een aantal kleine aanpassingen in het team zijn we gestart op dinsdag 27 augustus. Voor de deelnemende jongeren was het weer een mooi avontuur en voor de professionals was het weer zweten geblazen. Want het is toch een behoorlijke opgave om in 3 dagen iets te creëren met een grote groep. Maar het is gelukt. Uiteindelijk waren er weer 3 super toffe voorstellingen.

De aftermovie van Ratatouille 2024 is terug te zien via deze link:

<https://vimeo.com/manage/videos/1023958899/b9ee40cc15>

Met de tweede editie van het kamp is er een echte jonge makers community ontstaan. Jongeren zoeken elkaar actief op, spreken elkaar online en ontmoeten elkaar weer in andere creatieve projecten (zoals Influencer). Voor Het Achterland is deze makers community van onschatbare waarde. Dit zijn de makers van de toekomst!

- Influencer (ism KEARN en Fabuch Social Cinema)

In 2023 zijn we gestart met INFLUENCER. En in 2024 hebben we het project verder uitgevoerd en afgerond.

Na de kickoff voor alle betrokkenen en de selectieavond voor de acteurs, is het repetitieproces gestart. Alle werkgroepen hebben zelfstandig en gezamenlijk toegewerkt naar de opnameweek in de voorjaarsvakantie in februari 2024. Wat een week was dit! In 5 dagen is de hele film opgenomen.

In de Molkfabryk werd een opnamestudio ingericht en de Maakplaats diende als woonkamer voor de jongeren die even niet nodig waren op de set. De combinatie van een ruimte waar hard gewerkt werd, en een ruimte waar hard ge-relaxed werd, was de sleutel tot een succesvolle opnameweek.

Jongeren waren vaak van 8 uur 's ochtends tot 21 uur 's avonds in de fabriek. Voor een aantal was het de perfecte vakantieactiviteit! De sociale component, elkaar ontmoeten en met elkaar vriendschappen aangaan, was op sommige momenten misschien zelfs wel belangrijker dan het creatieve aspect!

De post-productie

Na de opnameweek het werk erop voor de acterende deelnemers en de scenaristen. Maar voor de werkgroep crew begon het feestje nu pas. De edit van de film, de muziek (titeltrack én underscore), sounddesign, al deze aspecten kwamen aan bod in de post-productie. Voor ieder aspect was weer een andere professional ingeschakeld en deze professionals gingen met de jongeren aan de slag. Soms heel praktisch in de vorm van korte workshops en soms gelijk met het filmmateriaal uit de opnameweek. Uiteindelijk hebben de jongeren en de pros in de post-productie een waanzinnige speelfilm van 40 minuten gemaakt! De jongeren mogen echt trots zijn op het resultaat.

Een van de kersen op de taart is dat de hoofdrolspeelster in de film ook de titelsong van de film heeft ingezongen.

Een andere kers op de taart is de documentaire die de jongeren onder leiding van Jurjen Jellema hebben gemaakt. De docu geeft een inkijkje in het hele maakproces en laat goed zien hoe de jongeren en professionals te werk zijn gegaan.

En link naar de film en de docu/making of staan hieronder:

Film INFLUENCER: <https://vimeo.com/manage/videos/953934482>

Docu/making of: <https://vimeo.com/manage/videos/1029679489>

De première

Op dinsdag 4 juni ging INFLUENCER in première in een volle zaal in schouwburg De Lawei in Drachten. We hebben er een heus premièrefeestje van gemaakt, met rode loper en fotowall en al. Iedereen was prachtig in gala gekleed, alle jongeren waren super trots op het eindresultaat en de ouders en andere gasten misschien nog veel trotser.

Wat hebben we genoten van deze avond! Dergelijke avonden smaken naar meer!

Hieronder een aantal foto's om de sfeer van de avond zichtbaar te maken

In totaal hebben 40 jongeren geparticipeerd in dit filmproject.

De tour

Na de première is de film op tournee gegaan door Noordoost-Fryslân. De film is 40 keer vertoond op scholen, in buurthuizen en op verschillende festivals waaronder Simmerdeis. In totaal hebben we met alle vertoningen ± 1000 bezoekers bereikt. Iedere vertoning werd ondersteund door een speciaal ontwikkeld lespakket waardoor de dialoog over het onderwerp werd gestimuleerd en aangewakkerd. Met name in op de scholen werd dit goed ontvangen.

Met de tour als laatste onderdeel van het project is het project in november 2024 afgerond.

Een mooie bonus van dit hele project is dat de film als af-product nog steeds te bekijken is.

Plaats in het veld

In 2024 blijven we ons sterk positioneren in de regio. Met de fusie met Noorderwind hebben we ons werkgebied uitgebreid en laten we zien dat we op provinciaal niveau een serieuze speler zijn in het cultuureducatieve en participatieve domein.

We blijven investeren in onze partnerschappen en blijven altijd gericht op nieuwe kansen en mogelijkheden.

In ons nieuwe beleidsplan maken we gebruik van de zogeheten expertisecirkel. De expertisecirkel is een vooruitstrevend model dat de domeinen cultuur, welzijn, onderwijs en sport verbindt rondom jongeren. Elk domein brengt unieke expertise in om jongeren te stimuleren, bijvoorbeeld via muziek, sport of vrijwilligerswerk. Waar deze domeinen vaak los van elkaar opereren, bevordert de cirkel samenwerking en creëert nieuwe kansen voor jongeren. Tegelijk biedt de cirkel een lerende en onderzoekende omgeving voor de domeinen zelf. Voor ons is de expertisecirkel een belangrijk uitgangspunt om onze kennis en expertise optimaal in te zetten voor jongeren en symboliseert de cirkel onze visie op de toekomst.

Makers van de toekomst

In 2024 hebben we ons nieuwe beleidsplan voor 2025-2028 geschreven. Met het meerjarenplan sorteren wij voor op een nieuwe generatie makers: de makers van de toekomst! Door kunst en cultuur niet alleen in te zetten als doel (vaardiger worden), maar juist ook als middel, geven we betekenis aan sociaal-maatschappelijke vraagstukken waar jongeren mee worstelen, of waar ze simpelweg interesse voor hebben. Door jongeren mee te nemen in de kunstenaarsmindset, zullen ze ervaren dat, met de juiste mindset, iedereen een kunstenaar kan zijn. En dan niet in de traditionele zin van het woord, maar als de vrije denker en doener die in staat is om vanuit die mindset betekenis te geven aan het leven!

Met de makers van de toekomst geven we een stem aan de jonge makers community. De jongeren worden actief betrokken bij de ontwikkeling en invulling van onze programmalijnen. Hierbij is de ontwikkeling van de plek, de molkfabryk in Burgum, een essentieel onderdeel. Want zonder plek hebben jongeren geen uitvalsbasis, en zijn veel ideeën vaak berust op los zand. Samen met onze vaste partners willen we de komende jaren die plek bestendigen. Een jongerencentrum, een maakplaats, een activiteiten commissie, een jongerenraad... kortom: veel ideeën en plannen om Het Achterland klaar te maken voor de komende beleidsperiode.

Deelnemersaantallen 2024

Cultuurjaar	2021	2022	2023	2024
Deelnemende scholen				
Tytsjerksteradiel PO en VO	13	15	15	18
Andere gemeenten PO en VO	0	0	2	5
Workshops buitenschools				
Burgum	8	13	16	16
Hurdegaryp	4	7	24	24
Buitenpost	0	7	11	11
Harlingen				33
Franeke				33
Projecten				
Verdiepingsprogramma/productiehuis	3	0	73	73
Autikunst	6	6	0	0
De Woonkamer	0	18	20	25
Cultuurdagen/weeken	0	0	794	750
MDT-onderwijs	0	0	0	300
THS-talent	0	0	0	36
Publieksbereik				
Influencer				1000
Ratatouille			130	150
Eindpresentaties	50	80	100	150

Toelichting Kosten en Opbrengsten

Stichting Het Achterland heeft een stabiel financieel jaar achter de rug. Voor een verdere toelichting op de cijfers van 2024 verwijs ik naar de jaarrekening (publicatie medio juni).

Governance code cultuur

Het Achterland werkt volgens een Raad van Toezicht model. De Raad van Toezicht heeft een controlerende functie en houdt toezicht op het handelen van het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor de verwezenlijking van de doelstellingen van Het Achterland. Alle activiteiten die Het Achterland in 2024 heeft georganiseerd en/of gefaciliteerd hebben bijgedragen aan het verwezenlijken van de doelstelling: kinderen en jongeren in de gelegenheid stellen om op actieve wijze en onder professionele begeleiding kennis en vaardigheden te verwerven op het gebied van educatie, theater en cultuur.

Bestuurders en leden van de Raad van Toezicht doen hun werk ten behoeve van de stichting onbezoldigd. Beide organen treden hierbij integer op. In 2024 was er geen sprake van noemenswaardige dilemma's of situaties van tegenstrijdig belang of belangenverstrengeling. In de stichting statuten staat duidelijk beschreven wat de taakverdeling is binnen de Raad van Toezicht en het dagelijks bestuur en welke verantwoordelijkheden daarbij komen kijken. De Raad van Toezicht en het dagelijks bestuur zijn in 2024 4 keer bijeengekomen om de stand van zaken omtrent Het Achterland en haar activiteiten, de financiën van 2023, 2024 en 2025 te bespreken en om te beoordelen of de organisatie nog voldoet aan de doelstellingen.

Het rooster van afstreden ziet er als volgt uit:

Naam en Functie	Termijn loopt af
Nieske Ketelaar - Voorzitter	3 ^e termijn juni 2027
Kor Bolhuis – Lid aandachtsgebied financiën	1 ^e termijn september 2025
Gerrit Zandbergen – Lid aandachtsgebied onderwijs	1 ^e termijn oktober 2026

Leden van de Raad zitten maximaal 3 x 3 jaar in de Raad van Toezicht van de stichting.

Het Achterland hecht veel waarde aan het creëren van een fijne, veilige en vertrouwde werk- en leeromgeving voor iedereen die betrokken is. Het Achterland heeft een open en toegankelijke houding en vindt het belangrijk dat iedereen zich welkom en veilig voelt. Het Achterland werkt samen met een ervaren en professionele vertrouwenspersoon.

Fair practice code

Het Achterland past de code Fair Practice zo goed mogelijk toe. In 2024 werkte iedereen binnen Het Achterland voor hetzelfde uurtarief. Eind 2024 is er door het bestuur een voorstel gedaan aan de Raad van Toezicht om met variabele uurtarieven te werken. De uurtarieven worden gebaseerd op de rol en de mate van verantwoordelijkheid binnen de organisatie.

Daarnaast is onze manier van werken binnen het volledige team dat we iedere medewerker in zijn/haar/diens kracht willen zetten. Hiermee doen we een beroep op de intrinsieke drive van het team en creëren we eigenaarschap. Wat dat betreft is hier zeker sprake van 'practice what you preach'! Hoe wij het in het team organiseren straalt door in hoe wij het in de programmalijnen en projecten willen organiseren. Eigenaarschap, verbondenheid en intrinsieke drive spelen daarbij een cruciale rol!

Code diversiteit en inclusie

Bij Het Achterland hechten we veel waarde aan culturele diversiteit en streven we naar zo divers mogelijke samenstelling binnen onze organisatie, inclusief het bestuur, de Raad van Toezicht, medewerkers en (gast)docenten. We zijn ons bewust van onze locatie in een regio met een lagere culturele diversiteit en de uitdagingen die dit met zich meebrengt.

Diversiteit omvat meer dan alleen culturele verschillen. We leren kinderen en jongeren dat aspecten als achtergrond, gender, seksuele voorkeur of financiële mogelijkheden niet uitmaken. We willen een veilige omgeving bieden voor iedereen en waarderen elk persoon met zijn unieke perspectief en talenten. Dit principe is verweven in onze organisatie en ons personeelsbeleid, en komt tot uiting in

onze communicatie naar buiten toe. We erkennen onze blinde vlekken en benadrukken het voortdurende belang van diversiteit en inclusie op de agenda.

In 2024 hebben we met behulp van de HR-voucher een aantal trajecten kunnen opzetten om de blinde vlekken omtrent sociale veiligheid op de werkvloer en inclusie, diversiteit en toegankelijkheid binnen de organisatie aan te pakken. In 2025 worden deze trajecten afgerond met als doel meer bewustwording binnen de organisatie te creëren.